

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor:
CONST. CEHAN-RACOVITZA

REDACTIA: Str. Nicolae Iorga 6
TELEFON No. 10/70

Cluj, Duminică, 20 Iunie 1926

ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6
TELEFON No. 10/70

ANUL VI. Numărul 164
Apare în fiecare Duminică

U I T A Ţ I U R A !

Alegerile din urmă, ca şi cele dinainte, au făcut multora mult rău. Şi mulţi venim vor face oamenii şi alegerile viitoare. S-au făcut — zice-se — nedreptăţi. Da, s-au făcut şi se vor mai face, oricare ar fi partidul dela dărmă. Căci aceste nedreptăţi vor continua atât timp cât oamenii nu-şi vor promeni sufletul, învârtându-se şi respectând legile şi să se respecte mai mult unii pe alţii. Din pricina inculturii noastre toţi suntem vinovaţi de abuzurile ce se săvârşesc, de neomenea ce ne stăpâneşte în raporturile noastre cu faţă de alţii; mai ales în timpul alegerilor.

Atunci care e leacul?
Unii, fanatici cuprinşi de dorul neştina al războiului, sunt de părere că trebuie să cocoloşim ura în piepturile noastre, s'o hrănim, s'o facem mare şi puternică, spre a pedepsi, pe cei ce s-au făcut vinovaţi. Aceştia ne recomandă mai ales să nu uităm nicicând de această ură; s'o ţinem veşnic trează, ca pe un bichiu de foc, ce are dată şi dată să cadă asupra vinovaţilor. Dar propovăduitorii uită că ei sunt tot atât de vinovaţi cât şi aceia pe care ei urăsc. Şi apoi nu e nici o doctrină mai nefastă, nici un crez mai blestemat decât acela al urii. Ura e negativă; e sârpele otrăvit care gangrenează mai întâi pieptul la care se adăposteşte.

Noroc că firea românilor e iertătoare. Românii are în fibrele lui acest sentiment profund creştin, care-l face să uite nedreptăţile.

Alţii — mai numeroşi şi mai primejdioşi decât cei dintâi — sunt de părere că sistemul de guvernământ e rău, că acesta e pricina răutăţilor. Dar aceştia se înşală mai amar decât ceilalţi. Căci avem legi foarte bune,

foarte liberale, poate prea liberale pentru noi, nemerocirea e că nimeni nu le respectă. Şi atunci nu ne rămâne altceva de făcut, decât să învăţăm cu toţii a cinstei deopotrivă aceste legi, pe care acum le batjocorim cu toţi cu acelaşi cinism.

Oh, nu! Nu suntem unii mai buni decât alţii. Păcatul e al nostru al tuturor. Şi câtă să ne vindecăm cu toţii de această rădăcină: nesocotirea legii, pe care o invocăm în opoziţie şi o călcăm la guvern.

Mulţi pripiţi, văzând lanţul de siluri, batjocoriri şi călcări ale formelor de viaţă constituţională, au început să creadă că însăşi parlamentarismul e de vină şi că ar trebui să fie înlocuit cu alt sistem. Cu care? nici unul nu ştie prea bine. Cu o dictatură? Dar am ajunge un fel de Mexico sau Portugalia. Cu comunismul? Dar mai bine de o mie de ori cum suntem azi, decât să ajungem în halul Rusiei Sovietice.

Nu, oameni buni. Nu sistemul e de vină, ci noi. Când ne vom îndrepta, se va vedea că sistemul e foarte bun. Lăsaţi deci urile voastre vătămătoare, şi creşteţi-vă sufletul în respectul legii şi al concetăţenului vostru. Astfel, numărul celor cari strigă că nu mai avem nevoie de Parlament, şi caută o orientare fie spre o dictatură cezariană sau una comunistă, va spori neîncetat. Şi atunci, rădăcina de pe urmă va fi mai rea ca cea dintâi.

Nu! Lăsaţi mai bine urile să se potolească, vindecaţi-vă de păcatele voastre, vedeţi în pace de munca voastră — căci munca voastră rodnică e cea mai bună politică — şi să nădăjduim că oamenii se vor cumini. Căci nu de alte legi avem nevoie, ci de alţi oameni. De oameni mai cumini!

„Cultura Poporului“

Scrisori din America

— Dela redactorul nostru —

ZIUA MAMELOR

9 Mai 1926.

Ziua Mamelor, care a fost fondată de domnişoara Jarvis din Philadelphia, Pa., şi destinată pentru a se serba în a doua Duminică din luna Mai, când ca emblema este de a se purta trandafir de coluri în onoarea mamei care este în viaţă şi un trandafir alb în onoarea mamei care este decedată. Cu zile înalte de această zi, toţi cei ce ţin la mamă, se pregătesc de a trimite mamei florii, ori unde s'ar afla ele. Şiind însă fiecare fiică şi fiu, că totul ce are ca succes şi bucurii este numai în urma mamei, nimic nu poate fi mai iubit, ca mama şi prin aceasta d-ra Jarvis şi-a dat bine seama de fapta ce a făcut atunci, când a fondat această zi. De astă dată toţi filii şi fiicele caută toate posibilităţile de a dovedi mamei că o iubesc, iar mamele la rândul lor sunt foarte mulţumite că văd o zi destinată lor.

Ziua mamei se sărbătoreşte de toate bisericile din această ţară fără deosebire de confesiune. Azi, la 9 Mai, când se sărbătoreşte aceasta zi din anul acesta, s'a pregătit cele mai bune programe de corişti la biserică şi la una din cele mai mari staţiuni de radiofonie din New-York s'a lăsat anume dela 5 până la 6 după amiază, să execute din cele mai frumoase puncte din acest program.

În ţara noastră până acum nu se serbează ziua mamei, cred însă că se va găsi şi la noi o miss Jarvis, care să fondeze aceasta zi de mare însemnătate, având în vedere ca prin aceasta şi Mama română să poată fi sărbătorită, care a contribuit foarte mult la creşterea poporului român care întru numeric nu a fost şi nu a putut fi schimbat de a-şi iubi ţara mamă, oriunde a fost el şi oricât ar fi fost de prigonit a dovedit că este român.

Fondul comunităţii de 377.000

Pentru fondul comunităţii s'a fixat suma de 377.000 dolari şi s'a înşinuat ca voluntarii pentru a colecta această sumă 30 de persoane, femei şi bărbaţi. La masa dată în onoarea celor ce s'au înscrinat pentru a colecta această sumă s'au dat instrucţiuni ca să se poată lucra cu succes în această direcţie. Marea însemnătate a acestui fond este exprimată de către marele bărbat de stat Theodore Roosevelt prin următoarea declaraţie: „O comunitate nu are locul de trăit, dacă nu da posibilitatea la toţi să trăiască” ceia înseamnă, că dacă cei ce sunt destinaţi să trăiască în comunitate nu vor căuta toate modalităţile ca să trăiască toţi, nu se plăteşte a trăi. Ca toţi să poată trăi în Community Chest să cere, ca cei ce sunt înzestraţi cu sănătate, să contribuie din micul lor agonisit la rădăcina acestui fond de 377.000 dolari. Din acest fond se susţin toţi acei cari nu se pot susţine singuri,

ca orbi, schilavi şi orfani. Tot din acest fond se susţin şi unii medici, care fac vizite gratuite celor ce nu au cu ce plăti. În fiecare an se adună toţi copiii, cari nu au părinţi sau părinţi lor nu-i pot scoate la câmpul liber, la aer curat, etc. Organizaţiunile destinate pentru supravegherea acestor lucruri, după ce strâng copiii şi-i scot afară la aer liber, le pun aici la dispoziţie toate lucrurile pentru distracţie timp de 2 săptămâni.

Pentru colectarea acestei sume atât de mare se acordă numai 6 zile. În acest timp suma necesară totdeauna s'a adunat. Aceasta dovedeşte că poporul american este un popor care îşi face datoria. Pentru colectarea sumei contribuie toate instituţiunile le avem, se face propagandă în toate direcţiile prin plcate mari în toate părţile; toate ferestrele sunt aranjate aşa de bine pentru a pune în vedere trecătorului, că numai o mare datoriţă îşi face atunci, când ajută să se colecteze pentru acest mare scop. Este de notat, că pentru colectarea acestei sume este şi-o vrednică română d-na Stângaci. De câţiori m'am gândit la aceste obiceiuri. Din zecile de mil plecaţi de aici nu s'a aflat nici cel puţin unul în fiecare oraş şi sat pentru a îndemna pe cei de acasă ca să adopte unele lucruri atât de nobile şi să aline greutăţile rămase în urma marelui război.

Fondul pentru Comunitate îl cred de mare folos pentru oraşele noastre din ţara mamă, cât şi satele unde bietul ţăran, care poate este cu sufletul deschis pentru a ajuta pe cei ce nu s'a pot ajuta singuri, totul ce ne trebuie sunt oamenii şi femeile care să jertfescă puţin timp şi energie pentru a influenţa acel popor blând şi darnic.

Chestii din colonia noastră şi altele.

D-na Olga Cristoloveanu care deşi este aici de mai mulţi ani şi prin vocea d-sale atât de dulce şi frumoasă a încântat americanii, acum câteva săptămâni au avut fericirea şi fraţii din Cleveland să asculte la un concert frumoasă-voce. Românii din Cleveland s'au exprimat că a fost prima cântăreaţă care i-a purtat peste toate locurile noastre, din mândra noastră ţară, în câteva oare. Românii din Cleveland încântaţi de marea bucurie şi plăcere ce le-a făcut d-na Cristoloveanu cu ocazia unui concert la Chicago, roagă pe toţi românii de acolo să nu lipsească delac acest concert. Pe românii din America îi poate numai bucura când avem fericirea să vedem artiştii de ai noştri aici şi cari ne face cinste ţării şi neamului nostru.

M. T. Roman.

S'au subscris până acum

148.440 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului“

Frivolism şi megalomanism

Poporul are o admiraţie întreagă şi putem zice chiar un cult pentru succesul datorit norocului; el îşi asigură belşugul şi tihna verii, ieşind în duminică, ca să audă unde-i cântă cucul! Aşa l'am auzit pe marele prozator al nostru pe d. M. Sadoveanu, vorbind la o conferinţă. Şi e adevărat. Căci, dacă, norocul hărăzeşte — ca'n clipele acelea de aşteptare — să-i cânte prevestitorul cuc în faţa sau în mâna dreaptă, speranţa într-o viaţă fericită i-se strecoară în suflet; iar dacă, fatalitatea face să-i cânte cucul în spate sau în mâna stângă, desnaideja îi copleşeşte, îi atrofiază toată energia. Şi e foarte adevărat. Odiioară, era curentul puternic al superstiţiilor, care a lăsat urme adânci până astăzi, căci prea multă lume îşi pune la noi nădejdea în cuc. Şi, vrând-nevrând, suntem nevoiţi să frângem poporul în două; în aceea cărora le-a cântat în stânga şi în aceea cărora le-a cântat în dreapta. Iată, dar, selecţiunea: fericirii epicurienişti din extrema dreaptă şi nefericirii stoici din extrema stângă. Cei dintâi sunt cucii mincinoşi ai unei politici de tarabă şi ceilalţi cucii nerăbdători ai lumii încrezătoare... Dacă, această pătură de oameni, încredinţată cu umbra şi cu fantomele trecutului, îşi are felul ei de a înţelege lucrurile acestei lumi, apoi, este o alta, care nu vrea să ştie de voinţă, de inteligenţă, de-o valoare personală morală şi această pătură este aceea ce stă pe-o treaptă mai sus decât obişnuirii oameni.

Plebea — cum e numită masa nevoiaşilor ce due jugul greu al ţării — în majoritate e încrezătoare de lanţurile de plumb ale ignoranţei; însă, până la o prefacere apropiată, îi dăm dreptate să se prostorne în faţa zeului superstiţiilor. Dar, iocana vie a celorlalţi ne face să cădem loviţi de orbita unui frivolism exagerat. Să pătrundem în miezul adevărat al acestei noţiuni. Am zis că, suntem frivoli.

Da, e adevărat! Suntem frivoli, fiindcă ne credem prea mult. Vrem să fim ceea ce nu suntem, înjurăm feldefel de legende, în jurul cărora ne învârtim...

Legende sunt nişte naraţiuni istorice ale unui popor, care au un miez de adevăr şi care servesc drept izvoare istorice unei naţiuni; însă când, acestea sunt puse în slujba fantaziilor, ele degenerază în basm şi basmul întotdeauna, e o creaţie artistică bătrânească, care nu-şi are realitatea.

Spunând acestea, nu caut să nimicesc literatura imaginară a poeziei, ci vreau să mărturisesc că, basmul datorit unei fantazii bătrâne, e potrivit apercuperii copilăreşti. Noi, fiind un popor în deplină maturitate, trebuie să fim ceea ce trebuie să fim; altfel, datorită frivolismului educativ care determină pe omul preîncrezător să critice şi să condamne morala creştină, biserică şi pe demnitarii ei cu atăta uşurinţă de vorbe pripite, pe inima generaţiei noastre va apăsa greu de tot peatra grea a remuşcării, care va împiedeca răsaritul de soare al frontului sufletesc românesc. Să-i lăşăm pe copii să-şi formeze în jurul lor feldefel de legende, care să-i ridice în lumea visurilor. Suntem un popor ce nu visăm ziua în amiaza mare, ca poporul rus, al ruşinei şi al dezonorării. Astăzi, după ce ni-am câştigat drepturile (nu toate) nesocotite veacuri de-a rândul, suntem un popor, ce urmăm un ideal suprem care să producă în noi energii şi care să sfârşiască cu rezultate dinamice. Să ne deslăşim de haina irealităţii, de frivolismul cultural, casnic şi educativ. Să nu frunzăm viaţa, ci să ne adăncim pentru înţelegerea ei. Să ne sculăm din robia formalismului şi a birocratismului orb şi sterp, în care am căzut. Masa oamenilor încărungaţi — rămasă puţin din pleiada celor bătrâni nederutaţi — şi care se încrede în vitalitatea şi'n serviciul curat al tinerei generaţii, se simte străfulgerată de sabia durerii, privind cum tineretul tinde spre un frivolism al culturii şi al educaţiei sterpe. Ne îngrijorăm. Lipseşte pregătirea sufletescă a tineretului. Mulţi, dar foarte mulţi din adepţii luxului nefolositor, sunt tipuri de ale spaniolului umorist Cervantes şi de ale „la Ana Rachis” eroina din „Dan” al lui Vlahuţă. Insuficienţa educaţiei ne ameninţă. Să reacţionăm, luptând alături de biserică. Cu drept cuvânt a spus Carmen Sylva: „În zilele noastre nu mai există decât bacalauriatul; educaţia s'a demodat.” Suntem înflăcăraţi către ţinta periculoasă a frivolismului în extensio şi această predispoziţie peste măsură de condamnabilă, duce la un dezastru sufletesc, la o decadenţă morală. Nu

se mai ţine seamă de regulile unei vieţi liniştite, normale, demne, şi nepătate cu incorectitudini. S'a uitat de simţul datoriei şi al conştiinţei. Şcoala de azi urmăreşte utilitarismul. Ea vrea că, elevul să aibă cât mai multe cunoştinţe, dar cunoştinţele sunt numai nişte amănunte pentru aţi cunoaşte trecutul, pentru aţi putea examina complexul atitudinilor, numai nişte mijloace care indică individului calea normală a vieţii, neputând forma caracterul. Caracterul se formează numai printr-o educaţie morală superioară. Filosofii mari ai timpurilor, începând cu cel mai mare, cu Divinul Mântuitor Iisus Hristos, apoi, numărând cu ceilalţi mai noi şi mai mici cu: Koke, Spencer, Kant, Rousseau, Förster, etc., au recomandat educaţia morală. Cercul înstelat ne arată nimicenia noastră; legea morală ne arată personalitatea şi datoritiile noastre, ea ne glorifică, existenţa, ne înalţă la Dumnezeu. Istoria antică ne aminteşte mereu de decadenţa morală a romanilor, care a sfârşit cu căderea imperiului. Se ştie că, de îndată ce dănaşi au început o viaţă uşoară şi a cimenta în doctrinele ei vişul, au mers repede spre pieire. Ce era în Roma? petreceri, destrăbălări, cântece, jocuri olimpice, etc. Lumea dorea numai pâine şi circ. Roma luase orice plăcere ca scop al vieţii, după cum ne încredinţează, Quo Vadis, Mesalina, Satriconul, etc. Aproape aceeaşi privilegie de odinioară se înfăţişează în faţa ochilor noştri. Literatura pornografică e întâia. Citirea cărţilor serioase a pierit de mult. Tipografiile inundă librăriile cu otrăvă literară. Viaţa se trăieşte în toată goliciunea ei. Aspectul frivolismului ni-l redă foarte bine: romanul „Lulu” al d-lui E. Lovinescu. Citiţii s'au desorientat; oamenii sunt sub influenţa plăcerii, a sensualismului. Peste morala creştină planează suflet otrăvitor şi asfixiant al celei păgâne.

Trăim într'un secol al materialismului evdemonist, ce atrofiază simţurile bune, deşteptând în om crezăminte dăunătoare societăţii şi neamului nostru. Ceece nu-şi cunoştea menirea să ne lase în pace, să lucrăm în linişte pentru obşteasca fericire, pentru discreditarea frivolismului şi a megalomaniei multor. Avem nevoie de roadele moralei creştine, de triumful ei, pentru că să se poată făuri România sufletescă şi civilizată în cultură. Zilele de grea încercare prin care a trecut neamul românesc, au făcut să dorim o pace generală; şi am căpătat-o. Vroim să câştigăm o cultură care să pătrundă în cele mai ascunse cute ale sufletului. Pentru ce ni-o luăm, voi, cari nu vă cunoaşteţi pe sine? Întoarceţi-vă iarăşi la datorie, la solidaritate, ca înainte de furtună... Să dominăm prin cultură, prin urmele ei eficace, să ne valorificăm prin merite, să învingem prin agerimea minţii.

Să învingem, nu aruncând cu pietre, cum a aruncat Saul în Sf. Arhidiacon Ştefan, ci prin bătaia de florii, ce se destramă de pe trunchiul cu ramurile unei culturi adevărate a inimii, pentru că astfel să fim demni de cuvintele Blandului Iisus: „Pace vouă” şi de cântecul cu tălc al creştinilor: „Ave Maria”. Cine nu voieşte să se prostorne în faţa acestei dorinţe, acela înseamnă că, este un călău, care caută a sugruma viaţa ţării noastre şi a biserică şi pentru aceasta, trebuie exclus din sânul ei.

N. Munteanu-Muntyary

Repartizarea definitivă a mandatelor de deputaţi

Comisia electorală centrală a isprăvit calculele şi a repartizat cele 387 mandate de deputaţi în felul următor:

Partidul Poporului (averescan) i-s'a atribuit 292 de mandate, în care se cuprind şi deputaţii minoritari, unguri, secui, saşi, şvabi, germani din Basarabia, ucrainieni, evrei, bulgari, turci şi polonezi, aleşi pe listele guvernamentale, în urma cartelurilor.

Blocului Partidelor Naţional şi Tărănesc i-s'a acordat 69 de mandate şi anume: 46 deputaţi aleşi prin reprezentarea minorităţii electorale (capii de listă) şi 23 de mandate dobândite prin majoritatea absolută obţinută în judeţele Alba, Cahul, Cluj, Făgăraş, Hunedoara, Muscel, Someş şi Tulcea, total 69.

Partidului Liberal i-s'a recunoscut 16 mandate obţinute pe baza reprezentării minorităţii electorale în diferite judeţe, adăugându-se, deci la rezultatele provizorii cunoscutute şi d. G. Tătărescu la Gorj.

Ligiile Apărării Naţionale Creştine (gruparea cuzistă) i-s'a atribuit zece mandate, în loc de nouă, adăugându-se şi mandatul dela Focşani.

Noi am fi putut avea o epopee naţională?

Noi am fi putut avea o epopee naţională, pentru că în istoria noastră avem multe exemple destul de frumoase şi înălţătoare, cari să înflăcăreze pe acela care l-ar citi. Epopea noastră, naţională, ar fi putut să fie formată din următoarele cărţi sau cânturi — cum se numesc în epopei:

1. Cele două expediţii ale lui Traian pentru cucerirea Daciei.

2. Cucerirea Sarmisgetuzei ar fi fost un tablou foarte plăcut. Într'un colţ să vedem pe un bunic înconjurat de nepoţi aşteptându-şi obştecul sfârşit, iar nepotul cel mai mic, prăslea, înălţându-se şi zicând: — „Lasă bunicule, nu te teme... mă voi face eu male... şi te voi răsbuna.”

3. Cel de al treilea cânt ar fi fost: Năvălirea barbarilor. Aci ar fi fost un tablou înspăimântător.

4. Înfrângerea Ţarei Româneşti şi Moldovei unite cu legende vulturului lui Negru Vodă şi zimbrului cu căteava Molda a lui Dragoş-Vodă.

5. Viaţa şi faptele lui Ştefan-cel-Mare, arătând felul cum el învingea pe Turci spre bucuria creştinătăţii.

6. Viaţa lui Mircea „învăgătorul dela Rovine” n'ar fi fost alt capitol în care scriitorul ar avea mult de scris.

7. Viaţa lui Mihai Viteazul împreună cu cuceririle lui: Moldova şi Transilvania.

8. Viaţa şi Moartea celor doi Domni C. Brâncoveanu şi Dimitrie Cantemir. Mai ales moartea lui C.

Brâncoveanu care a preferat să moară în credinţa strămoşască decât să treacă la mahomedanism.

9. Domnia atât de nefastă a fanariotilor şi răscoala Domnului oltean Tudor Vladimirescu.

10. Unirea Principatelor cu marile acte ale lui Alexandru Ioan Cuza.

11. Nemuritoare Domnie a lui Carol I, primul rege independent al românilor, şi războiul pentru Neatârănare.

12. Şi înfrâşit mult glorioasă domnie a M. S. Regelui Ferdinand, cu războiul pentru întregirea neamului împreună cu încoronarea primilor regi ai tuturor românilor ar fi putut forma epopea noastră naţională.

S'au făcut încercări de către Ioan Heliade Rădulescu, Bolintineanu, I. Budo Deleanu în Traianida, Mihaila şi Tiganiada. În urmă de d. I. Popp Florentin, însă nu s'a ajuns la perfecţie, din cauză că în vremea când au fost scrise, limba română era împotrăită cu neologisme atunci, arhaisme acum.

Singurul om care ar fi fost în stare să ne făurească epopea naţională a fost marele: George Coşbuc, pe care însă moartea ni-l'a răpit prea de timpuriu din mijlocul nostru. Era singurul care făcuse încercări. A tradus din limba sanscrită marea epopee Romayama şi Iliada din limba elină. Scrisese Sacentală, Moartea lui Fulger (epopea morţii), Nunta Zamfirei (Putea foarte bine să fie epopeia nunţei la români).

Aşa dar Coşbuc era singurul om indicat să facă epopea naţională.

Am fi putut avea o epopee naţională, pentru că materialul este destul, dar ne-a lipsit omul. Epopeia însă nu mai corespunde stărei de maturitate literară a unui popor.

Radu S. Niculescu-Mislea

Rolul tineretului studios în cultura poporului român

Este neîchipuit de frumoasă datoria pe care o are orice român cu carte, de-a procura la rândul lui celuilalt român fără carte, posibilitatea de a afla mai multe. Dar aceasta nu e numai datoria românilor faţă de acelaşi sânge cu ei, dar e mai mult, e datoria omului faţă de om. Am spus că este o datorie fiindcă noi, mai ales, aşa trebuie s'o socotim.

Astăzi, când în alte ţări analfabeţii se numără cu unitatea la mie, iar la noi cu zecile la sută; astăzi, când mărindu-se ţara, au fost aduşi în interiorul ei o mulţime de neamuri străine, cu civilizaţie şi cultură mai vechi şi mai adâncă înfiptă în masele adânci ale poporului lor decât noi, astăzi, când ideile de schimbare a aşezării societăţii bătute cu mai multă furie ca oricând şi mai au şi grozăvia că sunt crezute de către cei mulţi tocmai din pricina lipsei de cultură; astăzi, mai cu osebire noi, cari am avut norocul să învăţăm mai mult decât a ceti şi socoti, întreaga tinerime care prin învăţătura primită a ajuns să priceapă că orice din cultură porneşte, are datoria imensă şi nespus de frumoasă de-a nu menţine numai pentru ea ceea ce a primit, ci de-a o împărtăşi la alţii, la cei lipsiţi de aceasta, cea mai însemnată bogăţie. Când tânărul cu carte va înţelege că el are datoria să pătrundă în pătura de jos a ţării noastre (căci ea este cea mai numeroasă şi cea mai puţin cultivată) să stea de vorbă cu oamenii dela sate, să trăiască în graiul lor, să le arate calea cea bună, să încerce în sfârşit să-i facă mai buni decât sunt, atunci cea mai mare parte din opera de cultivare a poporului român ar fi adusă la îndeplinire.

Negreşti, că tânărul nu trebuie să fie infumurat, pedant, asemenea aceluia care din pricină se zicea la Paris, uitase cum se zicea la greblă şi nu şi-a adus aminte de

cât în urma lecţiei primite dela ţăranul ce-o ţinea în mână. Când ţăranul va vedea binefacerile culturii, apoi desigur că părintele elevului nu va mai aştepta să fie amendat ca să-şi dea copilul la şcoală, să fie forţat să-şi văruească casa etc., iar în felul acesta vom avea o tărâzime mai viguroasă, mai luminată, mai civilizată.

Dar să nu uităm că ceea ce lipseşte nu e decât cultura, căci forma de civilizaţie găseşti.

De multoeri la ţară se întâmplă să găseşti pe la oamenii cu stare bună, mobile frumoase, chilimuri şi altele, dar ce folos când el doarme pe rogojină, se spală în mijlocul casei etc.

Dar să revenim la rolul tinerimii. Noi nu trebuie să uităm, că în trecut, când neştiinţa plutea în noiri şi mai grei asupra poporului nostru, tot tinerimea studioasă a fost aceia care a împriştiat ideile vechi cari ţineau încătuşat poporul nostru.

Tot tineretului îi se datorează „Unirea”. Şi cu ce au luptat aceşti oameni? Cu arma? Nu! Cu numărul? Nu, căci erau mai puţini decât adversarul; au luptat cu sufletul lor curat, cu cunoştinţele adunate în şcoli, şi au reuşit contra aceluia cari aveau şi număr şi forţă.

Aceasta n'ar constitui un exemplu destul de elocvent pentru tinerimea studioasă din zilele noastre?

N'ar fi un îndemn? Desigur că da. Dar şi tânărului ca să poată îndeplini această sarcină i-se cere anumite condiţiuni. Să cere ca mai întâi să fie el însuşi convins de ceea ce spune; să cere ca tot ce face să fie complet desintereşat.

Nu mai în aşa condiţiuni tânărul îşi poate îndeplini cu folos rolul său, pe care m'am silit să-l arăt aici.

M. Roşanu

Două cotidiene politice româneşti nimicite de 29 cotidiene minoritare!

Putem avea fiecare conştiinţa împăcată în faţa acestui dezastru al presei româneşti? Nu simţim remuşcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înfiinţarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltuieli de fondare.

Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina” din Cluj.

Tot cheștiunea bisericii în Basarabia

Dragă Burlacu,

Intru'un număr trecut al „Culturii Poporului” ai publicat un frumos articol în cheștiunea care atât de mult ar trebui să ne intereseze pe toți.

Părerile își sunt cu totul îndreptățite, totuși, din dorința de a se ști adevărul adevărat, îngărușe-mi să adaug ceva la ceea ce scrii. Da, e foarte trist lucru: în frunte cu Chișinăul și orașele, cei mai mulți locuitori, încurajați de sponuri și îndemnuri aproape subversive, se împotrivesc schimbării calendarului. Cum să nu fie trist? De acolo de unde trebuie să vie lumina, dela orașe, de acolo, aici, ne-a venit tocmai contrarul, raze cari tulbură spiritele și le neliniștesc. Și că lucrurile sunt adevărate, avem dovezi, insule de sate departate de oraș cari stau în mai multă liniște cu calendarul.

În sufletul țărânului român — simbol al originii neamului ca păstrător al vechilor datini — e întipărită ideea dinastiei, a ordinii și a supunerii la legi. Veacurile au afirmat aceasta. Acolo însă unde a fost influență străină asupra bunei mers al statului, laolaltă cu suferința cu totul de altă natură, sufletul tare s'a pus la îndoielă. Sub coaja pământenească a omului, acolo, în adânc, la lumina conștiinței se dă o luptă...

Cum se explică însă că tocmai orașele influențează cu spiritul lor de opunere la noua stare de lucruri? În mare majoritate, orașele Basarabiei, vechile cetăți ale voievozilor români, sunt populate prin forța împrejurărilor unei dominații străine cu oameni de alt neam. Și ca străini, tind ca să se opună intereselor statului român. Pentru aceasta, s'au slujit de toate mijloacele cari le stau la îndemână. Prilejul a sosit și cu schimbarea calendarului. Și s'au opus acestei schimbări, iar opunându-se au atras de partea lor și pe alții. O durere nestăpânită te cearcă atunci când vezi cădruri de bărbați, femei și copii din mahalale, ca o sfidare pentru cei îndreptați, dând prin gară și pe străzi cu făclile aprinse după ce ies dela săvârșirea a două oară a înmormântării lui Hristos. Nu este oare aceasta o chinuire mai mare decât ce-a dăinuit a celui ce s'a răstignit pentru păcatele noastre?

Și cât de dureros este când aceste lucruri stau la adăpostul unei dispoziții venite de sus! Astăzi politica e unul dintre cele mai mari rele care ne bântuie. Ce să faci bieții preoți și alți luminători ai satelor când boala munca li se distinge printr'un ordin? Ce sunt ei vinovați? Jelindu-și năruirea clădirei ce l'au ființat, la urmă, vor fi tot ei trași la răspundere.

S'au văzut cazuri când candidați și propagandiști de „partide”, și nu de idei, nechemăți și nepregătiți de cât eu vorbe deșarte, la aleggerile trecute pentru camerele agricole, când făgăduiau oamenilor că, de vor fi ei aleși, le vor face calendarul să fie după vechiul stil, cum aveau grija să-i încerdințeze și e bine. Era totodată și o făgăduință și un îndemn. Ce se gândeau oare acești

nebotezați în duhul adevărului, că, la camerele agricole vor lucra la calendar?

S'au dus vremile când se spunea că „scopul scuză mijloacele”. Să ne oprim o leacă să ascultăm ce spune un mare pedagog (Fürster) în această privință, că el spune mai bine: „... chiar în străduințele pentru alții și în serviciul obștei ne sunt oprite multe mijloace, prin cari o energie își scurtează și ușurează drumul. Cât de repede am scotea la capăt unele lucruri, dacă am trece lesne peste o minciună, o trădare, o grosolanie sau chiar peste viața zdrobită a unui om? Și totuși: energia oarbă și lipsită de conștiință nu otrăvește și distruge la urma urmei opera aceluia cari s'au bizuit pe dânsa? Oare viața însăși nu îngămădește, mai curând sau mai târziu, groasnice ruine peste tot ce-a fost cucerit printr'o atare energie?”

E lucru adevărat că o grupare politică trebuie să-și dea toate silințele să ajungă cât mai curând la cârmă țării pentru ca să-și poată pune în aplicare ideile sale. Mijloacele necinstite sunt însă cu totul condamnabile. Riscăm astfel să ne coborim în fața altor neamuri.

Ce ar putea să zică cei din țări departate când li s'ar sponi că România e atât de barbară încât s'au opus unei schimbări de calendar, atât de necesară — dar Dumnezeu știe, dacă nu li s'a și sponit deja așa ceva? Și cine să aibă răspunderea?

Amestecul politicii în cheștiunile de ordin bisericesc nu e de loc firesc. Te doare sufletul când vezi confirmări. Trăse într'un sat unde-ți era mai mare dragul să zici „Hristos a înviat” — și aveam la aceasta partea de muncă — pe când în alte părți ți-era frică să nu te găsești cu o injură sau cu o indiferență de necrezut. Toți locuitorii își făceau sărbătorile după calendarul îndreptat; excepții doar câteva cazuri rare, și acelea destul de îndolnice. La o sărbătoare după stilul nou îl văd pe unul din aceștia într'o atitudine destul de nehotărâtă: se silea să doarmă și nu putea. Ce mai faci, îl întreb, lucrezi sau sărbătorești? Și mi-a răspuns foarte sincer: „Nu știu ce să mai fac, nici nu lucrez, nici nu serbez, la nu mi-se alege nimic de treabă!”

Aceiași locuitori cari erau mulțumiți cu îndreptarea calendarului, după învoirea de sus, care de interesată a fost arătată drept calea spre o schimbare definitivă, aceiași oameni se îndoiesc. Pe mulți, în zilele de sărbătoare li vezi cu sapele pe umăr ducându-se la câmp, să lucreze.

Cine e de vină? Cine e de vină când oamenii cari erau închiși la secția de jandarmi pentru că au învins, într'un sat apropiat, pe preot în biserică, dimineața, că nu săvârșise slujba învierii pe stilul vechi dela miezul nopții, cum vroiau ei — acești oameni vinovați — sunt puși în libertate de un „misterios” personagiu scoborât din automobil, fără o mustrare a faptului?

Las la aprecierea bunului cititor.

Așteptăm timpuri mai bune cu speranța că vor veni.

I. Volintiru

Spre o altă viață

Războiul cel mare a adus schimbări profunde în viața popoarelor. Providența a făcut ca, în urma acestui cataclism, popoarele să-și construiască noi hotare constante. E lucru explicit că, un stat nu poate să dăinuiească dacă-i un complex de națiuni — de indivizi — cu caracter deosebite. Starea deplorabilă a vechilor împărțiri de odinioară — din Europa — își găsește interpretarea, în această lege a firii.

Putea să dureze mult timp împărțirea austro-ungară un amalgam de națiuni?

Desigur că nu. Fiecare națiune își are dreptul de viață. Nu se poate contopi cu ușurință, în masele popoarelor dominante.

Era admisibil ca frații noștri supuși să piardă limba, dorința fermă de reînnoire a patriei mamă! S'a constatat că nu. Năzuințele poporului român cu'n trecut lamentabil au fost îndreptate spre un singur ideal: acel al întregirii și întăririi externe a patriei. În urma unui efort prodigios — datorită căruia s'a realizat România Mare — așteptăm cu nerăbdare soarele mântuirii. Deși suntem în posesia mai multor bunuri naturale, viața după război a atins culmea. Lupta economică a luat locul celei militare. Și cauzele acestor neajunsuri sunt aruncate — uneori pe nedrept — în spinarea străinilor, din țara noastră, atrași, mai ales după război, de bogățiile țării noastre — răvnite întotdeauna de vecini. Dacă poporul român ar fi fost mai laborios, toate sursele naturale n'ar fi în mâinile streini-

lor, cari au profitat de această slăbiciune. Vina cade asupra noastră. Un dicton zice: „Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă'n poartă.”

Intr'adevăr, România e o țară bogată numai că n'am știut să profităm de aceste daruri, pe cari natura ni le-a pus deagata la dispoziție. În schimb, luxul, sărăcia, mizeria morală, au triumfat: au găsit un teren favorabil. Care-i remediul acestei boale de care suferim și'n ghiarele căreia ne sbatem? E munca. Ea va fi salvatoarea neamului românesc. Ea va da românilor forțe noi cu cari vor lupta să înlăture acest rău, care trebuie evitat cât mai repede.

La muncă dar fraților români!

D. Gemescu, inv.

Colectă

Făcută în ziua de 13 Mai, a. e., (Ziua Eroilor) pentru Societatea „Mormintele Eroilor”.

1) Societatea „Sf. Maria” 4055 lei; 2) Societatea „Principele Nicolae” 3098 lei; 3) Societatea „Ortodoxă Română” 2961 lei; 4) Reuniunea „Femeilor Creștine” 2864 lei; 5) Societatea „Crucea Roșie” 2557 lei; 6) Societatea „Crucea Roșie” 2470 lei. Total 18.005 lei.

Comitetul de organizare al serbării „Zilei Eroilor” în Cluj, aduce pe această cale vail multumiri societăților de mai sus, precum și domnelor și domnișoarelor din aceste societăți cari au binevoit a distribui cocardele-insigne cu acea ocaziune.

În numele comitetului, președinte Medic general Dr. Bădescu Gh.

„AGRICOLA”

Societate Anonimă de Asigurări Generale din București

Am primit la redacție bilanțul pe 1925 al acestei societăți, care a împlinit în luna trecută 20 de ani de existență. În cuvântul de introducere al bilanțului, d-l profesor Brancovici, directorul general al societății, își exprimă părerea că diminuarea activității economice a țării noastre și-a ajuns apogeul în 1925 și exprimă speranța că ne putem de acum aștepta la o stabilizare și asanare generală a afacerilor din țară.

Știm că d-l profesor Brancovici își exprimă todeauna părerea sale în materie economică după ce bine documentat și că părerea d-sale cântăresc greu în lumea economică așa că avem tot dreptul să ne unim la speranțele exprimate în zisul bilanț.

De altfel socotim că recolta prosperă ce se anunță și intențiile guvernului de a aviza la mijloace ce trebuie să ducă la asanarea generală a economiei țării, întăresc speranțele exprimate de d-l profesor Brancovici.

Din cifrele ce le indică bilanțul în cheștiune se poate trage concluzia că soc. „Agricola” nu numai că a ajuns la o mare dezvoltare în cei 20 de ani de existență, dar că a contribuit cu o parte însemnată la refacerea pierderilor ce economia țării a suferit prin incendii, grîndină, accidente etc.

Cifra de lei 205.917.210 — despăgubiri plătite până la 31 Dec. 1925 (din cari o parte în lei au în perioada ieului auri) este o dovadă temeinică al acestei afirmațiuni.

Cifra aceasta mai este o dovadă că direcțiunea acestei societăți a înțeles să pună în practică adevărul, că o societate de asigurare nu este numai un institut cu caracter de interes social.

Obiectivul societății „Agricola” nu este numai a face afaceri cu orice preț, ci conștiința de misiunea ei socială, această societate a știut să lucreze cu prudență, să despăgubească în mod drept pe sinistratii ei și să formeze și rezerve în așa fel evaluate și plasate ca o' pună la adăpost în vremuri grele. O'i, felul cum sunt calculate rezervele unei societăți de asigurare, formează cheia de boltă al acestui gen de întreprinderi.

În special pentru asigurări ram. „Viața” cheștiunea aceasta trebuie să primeze la alegerea societății la cari vor să-și plaseze economiile pentru bătrânețe și să-și asigure familia pentru cazul morții.

Ei bine, în bilanțul soc. „Agricola” pe lângă ca rezervele sunt calculate după cele mai stricte metode tehnice lei 70.968.525 la 31 Dec. 1925 le găsim plasate cum nu se poate mai sigur.

Așa vom cita că imobilele societății în număr de șase (din cari numai palatul societății din București, are azi o valoare constructivă de peste 100.000.000 lei valută de azi) sunt trecute în bilanț pe o valoare numai de lei 5.890.055.

În acest mod de evaluare se poate vedea ușor ideea călăuzitoare a societății. Imobilele acestea au fost evaluate apropiat de valoarea lor aur, așa că în momentul trecerii la bilanțul aur, moment ce nu e departe în țara noastră, rezervele societății transformate în aur, vor permite nu numai ca societatea să poată garanta pe deplin pe asigurații ei și să poată continua cu mijloacele ei proprii afacerea, dar va avea posibilitatea să-și extindă operațiunile pe o cale sigură și stabilă.

La aceiași concluzie ajungem când analizăm tabloul acțiunilor și efectelor publice ce le posedă societatea și înținem seama de valoarea lor în aur și cursul pe care au fost trecute. Să dam un exemplu din acest tablou: Lei 1.625.300 scrisuri funciare urbane București sunt trecute în activ pe lei 747.638, adică pe 46%. Cu alte cuvinte 100 lei scrisuri funciare urbane sunt trecute cu cca. 1 lei aur. Oricine cunoaște cât de puțin „Creditul Urban București”, va înțelege că în momentul trecerii la aur, este exclus ca 100 lei să aibă cursul de un lei aur.

Nu mai continuăm cu exemplele.

Genul acesta de calculare și plasare a rezervelor nu interesează numai pe acționarii societății, cari au astfel siguranța plasamentului lor, ci trebuie să intereseze de o potrivă pe asigurații.

Asigurații să nu creadă că unde e mai puțin e mai bine. Asigurații să cerceteze cum e condusă societatea și să se asigure acolo unde constată o conducere serioasă și prudentă.

Și o societate nouă, cu rezerve încă mici poate fi socotită că o asigură asigurătoare, dar când? Când din bilanțul ei se constată prudență, scrupulozitate și adevărul în calcularea rezervelor. Fără existența acestor elemente, în bilanțul unei societăți de asigurare, aceasta poate fi socotită ca neviabilă. Mai curând sau mai târziu, o asemenea societate va peri, spre regretul asiguraților care s'au încrezut în cuvintele amăgitoare ale nechemăților, ale vânzătorilor de asigurări pe orice preț.

Primele unei societăți serioase nu pot fi reduse la cererea asigurătorului, care caută puțin, ci ele izvoresc

dintr'un calcul de probabilități și de experiență. Societățile cari asigură cu prime necalculabile ci numai după nevoia de a face afaceri, nu stau pe tăramul tehnic al asigurărilor, și n'au sorți de a putea trăi, lungă vreme.

O societate de asigurare este chemată să despăgubească pe sinistratii ei în mod drept. Nu întrebăm în cuvântul de „culant” intrat în reclamele zilnice. Întrebăm în cuvântul de drept.

O societate serioasă are a primi primele rezultate din calcule nu tocmești și are a plăti daunele tot după calcule.

În acest scop societatea trebuie să fie lichidă.

La soc. „Agricola” găsim în bilanțul pomenit lei 27.320.360 afilator la 31 Dec. 1925 în casă și la bănci. Cifra aceasta impresionantă într'o vreme când banul e atât de scump, când e atât de producător în plasmamente, dovedește că „Agricola” ține să poată achita imediat daunele ei. Altfel la ce ar ține atâta sumă în numărări în casă și la bănci?

Vom termina spicuirea bilanțului cu o ultimă cifră și anume aceea a câștigului net. Din zisul bilanț rezultă că societatea a dat un beneficiu net de lei 7.021.752 la un capital de lei 20.000.000. De sigur că cota beneficiului raportată la capital dovedește că afacerea a prosperat și că societatea e bine administrată. Dar dovedește această cotă, un câștig exagerat sau întărește această cotă aserțiunea celor nechemăți că se poate lucra cu orice primă, după tocmeală?

Răspunsul la această întrebare rezultă dela sine, dacă citim în același bilanț că totalul primelor încasate a fost în 1925 de lei 115.528.339. Prin urmare la un asemenea total de prime încasate, de abia a rezultat un câștig de lei 7.021.752.

Dacă adăugăm și faptul ce rezultă din același bilanț că societatea a avut numai din rezervele ei, din chirii și dobânzi un venit de lei 7.375.885/57 rezultă clar că zisul beneficiu a rezultat numai dintr'o bună gospodărie a rezervelor societății, acumulate în 20 de ani, iar nu din industria în sine a asigurărilor.

Pe ce au fost dar întrebunțate primele de lei 115.528.339? Nu răspunde bilanțul. Pe plata daunelor (lei 51.654.246) a reasiguraților, a impozitelor, cheltuielilor, formarea rezervelor tehnice de „Viața” ce aparțin asigurărilor.

Am înțut să facem și analiza aceasta pentru a vedea dintr'un bilanț serios, al unei societăți serioase, ca primele percepute de o societate ca „Agricola”, sunt primele posibile, prime bazate pe calcule și că sunt atât de mici încât ele de abia acoperă cerințele tehnice ale societății.

Asigurații să mediteze asupra acestei cheștiuni, și înainte de a se lăsa ademiniți de a face asigurări la societăți așa zise mai ieftine, să ceară bilanțul real acestor societăți și să-l disece și pe urmă să-și încerdințeze avutul lor spre asigurare.

Uniunea Femeilor române din România-Mare

Chemare către cetățenele române

Să punem stavilă luxului!

Glasul Maj. Sale Regelui, cu blânda sa povață, trebuie să vi-breze întâiu în sufletul femeiei, care are datorită să participe la acțiunea sanărei orizei financiare, ce apasă greu asupra țării.

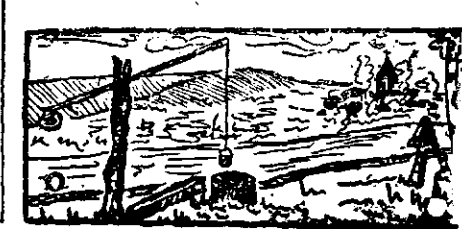
Este rândul nostru a secunda această acțiune prin toate mijloacele, ce ne stă în putere.

Să punem stavilă luxului și fastului, ce derapănă familia și neamul, să ne întoarcem la viața simplă, să încurajăm industria noastră casnică și să folosim la portul nostru iar haina noastră de sărbătoare să fie costumul național.

Facem apel la „spiritul de sacrificiu” și la devotamentul patriotic al tuturor cetățenelor, fără deosebire de naționalitate și confesiune a colabora într'o solidaritate la această operă de restabilire a stărei financiare.

Iară dacă statul ar cere țării și colaborarea sa materială cu drag să oierim obolul nostru, așa precum odnoară femeia română și-a dat viașorele sumppe pentru binele patriei sale.

Maria B. Băulescu
preș. uniunea fem. rom.

Insemnările de pe cărțile vechi bisericești

Aproape toate bisericile noastre, îndeosebi cele zidite în veacurile trecute, posedă un număr însemnat de cărți vechi bisericești. Aceste sumppe rămășițe ale trecutului, desopăr generațiunii de astăzi, multe din tainele trecutului.

Din ceteira lor putem cunoaște în primul rând, câtă osârdie arătau ierarhii și voievozii țării, pentru tipărirea diferitelor cărți bisericești. Putem apoi cunoaște limba vorbită de strămoșii noștri. Multe din aceste cărți mai cuprind și diferite însemnări făcute în decursul timpului de preoții bisericilor, sau de alte persoane, care scriau cu mâna lor, ceea ce socoteau vrednic de a fi cunoscut și de urmași.

În rândurile de mai jos voi da câteva însemnări de pe cărțile vechi bisericești din satele Cotenesti și Rucăr, situate în partea de nord-est a județului Muscel.

În biserica satului Cotenesti se păstrează Cazanica tipărită în timpul domniei lui Mateiu Basarab. Iată începutul său:

„Cu voia părintelui și cu (in)demnarea fiului și cu săvârșitul duhului sfântă prea luminat intru dreptă slăvitoră și credincios, intra parintele nenăscut și intru fiul dela parintele născut, năime de toți vecii și intru duhul sfântă dela părintele purcător și pre fiul odihnit, stănta Troiță, unul adevărat Dumnezeu ziditor și făcător tuturor văzutei și nevăzutei Creștinului Matei Basarab Voevodă (cu roșu) cu mila și cu darul lui Dumnezeu biruitor a toată țara românească, împreună cu blagosloveni(e) și cu nevoia preasfințitului Mitropolit chir Teofil și iubitoru de Hristos episcop chir Ignatie Râmnițchi și Ștefan episcop Bozoscchi.

„Cu tot sfatul cinștii(lor) bolari mari și mici, dela Dumnezeu și izbăvitorul nostru Is. Hs. care nu s'a îndurat dentru mila lui de ne-au dăruit dar (ca) această carte pre limba românească. Și pre dâna citiți, pre noi pomeniți; intru ruga voastră nu ne uitați pururea intru veaci de veaci. Amin.”

Pagina 1-a în care a fost însemnat anul tipăririi, lipsește. De bună seamă însă că această Cazanica e cea tipărită în anul 1642. Scris de mână, în paginile următoare se găsesc următoarele cuvinte: „Acest mărăgărit(ar) iaste al sfintei biseareci den țarg, den Cămpulung, ce să chiana biserica Greilor, unde iaste hranul Sfântului Nicolae (caracterul literelor de mână din ultimele decenii ale sec. XVII-lea).

Aproape de sfârșit este o altă însemnare din 1699. Iată-o și pe această: „Eu Iacov am scriș mai micul fraților noștri și mai plecat tuturor nțeleptilor Neculae Gramăticul și croitorul ot Moldova.

Iulie 15 din Iul 2707 sau (1699).

Pe la începutul veacului al XIX această cazanica a fost cumpărată de logofătul Gheorghe din satul Cotenesti și dăruită bisericii zidită de neamul Cotenestilor în acel sat, după cum se poate vedea din o altă însemnare cu următorul cuprins:

„Acestă Cazanica este a dumnealui logofătului Gheorghe, precum să se știe că au cumpărat-o eu ti 250 far de nici o pricină. Și cine să va ispiță să o fure, sau să o mute intr'altă parte, să fie supst blestemul celor 318 sfînți părinți.”

Log. Gheorghe Cotenescu

1825 Fevr. 19

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român „ASTRA”

AVIZ!

Cu Nr. 2469/1925 Asociațiunea culturală „Astra” din Sibiu, a fost adus la cunoștință, pe calea publicației, că pentru anul școlar 1925—1926, distribue: 30 premii de câte lei 2000 acelor preoți și învățători, cari se vor distinge prin instruirea unui număr mai mare de analfabeți, îndeosebi în vârsta de peste 18 ani, în cursuri aranjate anume pentru acest scop.

Constatarea succesului obținut, în cetit, scris și socotit, în aceste cursuri, se face în modul următor: 1. La încheierea cursului se va face un examen în fața președintelui despartământului „Asociațiunii”, sau a președintelui cercului cultural al acesteia din comuna respectivă, care va raporta, care va fi public.

De dorit ar fi ca, după terminarea examenului, cei examinați să se producă și cu declarări și cântări.

2. Instructorul va face înainte de examen o consemnare a celor ce au fost inscriși la curs, împreună cu a celor ce au urmat cursul până la sfârșit. În această consemnare se va indica: a) numele elevului; b) vârsta (bărbat sau femeie); c) progresul general ce l'a obținut la examen (a învățat: a ceti, a scris, a socoti, pe deplin sau numai în parte, a știut carte mai înainte, etc).

Consemnarea sus arătată se va înainta după examen comitetului central, cu eventuala recomandare pentru premiere.

Sibiu, în 31 Maiu 1926.

Vice-președintele: Dr. O. Russu, m. p.; secretar: Romul Simu, m. p.

Tot la aceeași biserică se mai o sfântă Evanghelie, tipărită în 1682, în timpul lui Șerban Caluzino. Intrînsa se află această moasă însemnare:

„Acestă sfântă Evanghelie a aici la sfântă mănăstire Prahovă și adevărindu-mă dintr'o carte Prea Sfinției sale părintelui Mitropolit chiru chir Cozma, cum că s'a tul ce să numește cetatea Negru Vodă din sud Muscel, în ntăm rile (sic) vremilor răzmiriții, a fost lpsit atât de cărți cât și alte oouă și aici fiind de pr această Evanghelie, temutu-m de osânda singii celui ce au în pat talantul și pentru aceasta dat la numitul schit, cetatea grului Voda, de mine cel mai pe tros decât toți păcătoșii Mihail Capi... episcop sfintei mână Prahovița din sud Prahova ca nu șază sămânța legată și încl în lada, ci să se semene, ca să p rodii.”

Însemnarea n'are dată, însă bună samă din intervalul 1781-1792, când a păstort mitropolit Cozma, de care se vorbește mai și când a fost și răzmirița din timpul domniei lui Mavrogheni. În timp cărțile bisericilor din Dragăvele au fost ascuse în satul Ierit, numit Meseacian.

Pe un Molitfelnic al bisericii Rucăr de din sus, se află următoarea însemnare:

„Precum să se (e) știe că acest și dumnezeesc molitfelnicu este părintelui popii lui... (rupt ce ilii unde era scris numele) de sus și l'au cumpărat pe bani gați, adică cinci lei și de s'ar întam ca să-l piardă cumvaș, sau să-l fure un om blestemat, și nu l'o co al cui este și o vedea scrisoarea de este și nu (va) colăci și dacă o dea scrisoarea, dă o și carte, au ști, iar și cine-l va lua, ala o să spue al cui e, că vede el slova unde e. Iar nespuind, să fie ble mat de Domnu nostru Is. Hs. și trei sute și optusprezece sfînți rinți dela Nicheia. Și iarși, de spune, să fie ertat și blagoslovit Domnul nostru Is. Hs. și de to sfintele soboară și dă cei 318 iarși de n'o spune, blestemat să cu cum am scris mai sus. Și am scris Gheorghe logofătul în luna Iul în zile 24 Iul 2727 sau (1771). So am cu mâna slova, iar slova măn.”

„Pe un alt molitfelnic”, al acele biserici, se găsește următoarea însemnare, din timpul ocupațiunii sești: „Acestă sfântă carte ce chiana Molitvenic, l'am cumpă noi preoții din Rucăr dela biser din mijloc, Adormirea Precistii, nume: popa Ion Băstea dă(ovni) i popa Simon, i popa Ion sin pop i popa Bran, cu ti 32, dela pre Elef(ter)ie și am dat pă legat ti pl... și am zis să fie al sfintei b rici, în veci, neclătit. Împăratu N lae Pavloviici și Grigore. Leat 18 Dec. 24. Și am scris eu popa l duh(ovnicu) ca să se știe minte.”

Preot Ioan Rădulescu-Dragostan

„Molitfelnic bogat tipărit înt mai după cel dela Râmnic cu blagoslovenia prea sfinției sale Pătelui ocărmitorului Sfintei Mit polii și Marelui Cavalor al ordinu Sfintei Anii kir Neofit. București tipografia lui Eliad 1832.

Un nou aparat de ascult plămânii și inima bolnavii

D-rii Gamble, H. E. William Richard, C. Cabot și Paul D. Wh cu inginerii dela celebra societ americană de construcția mater lului electric și telefonic, „West Electric”, au construit un apa Electric de ascultat plămânii inima, aparat ce l-au botezat S thophon.

Stethophonul este un micro ultrasensibil, care se aplică partea corpului ce trebuie e minată: Microfonul este legat o parte de un amplificator cu lă de T. F. F. cu 3 etaje și de a parte de un grup de filtre electr care să permită eliminarea agom telor ce ne-ar în curca impune diagnosticului și de aparate de culat ce servesc celor ce mai v să asculte (chiar 500 de persoa

Avantajele pentru studiul me cinei deci sunt:

1) Pot să asculte deodată m mulți doctori și studenți în me cina aceleași bolnav.

2) Profesorul s'au medicul c expioa nu-și intrerupe asculta bolnavului explicând.

3) Permite să înregistreze s motele plămânii și inimei plăci de fonograf.

Dr. Apostol

SEMNE RELE

Umblând în zilele din urmă prin mai multe sate, pe cari nu le cunoșteam, până acum, am văzut multe lucruri cari se cer, însemnate la răvașul vremii. Printre multele semne bune, cari dovedesc înaintare și înțelegere pentru neamul nostru, cum e firesc să fie, după reforma agrară, e și atât mai isbitor, când găsești sate, în cari în loc de întărire vezi slăbire mare, atât morală cât și materială.

Trebuie să știi la iveală, în această privință, mai ales, două sate, din județul Clujului, cari sunt așezate sub poalele munților.

Din aceste sate strigă prăpădul și pare că nu-l aude nimeni. Las' că situația lor e de așa natură că prin reforma agrară nu li s-a putut ajuta, nefiind în hotarul și în jurul lor moși mai mari de expropriat și de împărțit. Dar mi se pare, că slăbirea lor nu e numai materială, ci și morală.

La aceste stări trebuie să se atragă luarea aminte a autorităților bisericesti, cari singure ar putea ajuta, fiindcă singure par vinovate, prin neglijență, de scăderea ce se constată. Păcat, că și aici, ca și în altea altele, amândouă bisericile românești, își găsesc partea lor. Unul din sate ține de episcopia ortodoxă dela Cluj, iar cealaltă de mitropolia unită dela Blaj.

Aceasta din urmă, Hășdatea, e un sat vechi, apartinând, până la noua împărțire, județului Turda. Așezat într-o groapă între niște dealuri calcaroase, nu e nici sat de câmpie, nici de munte. Hotarul nu e rodnic pentru agricultură, muntele cu pădurile e departe. Creșterea vitelor mai ales a oilor, i-ar fi potrivită, și cultura pomilor. Nici una din aceste ramuri ale economiei nu este îmbătrânită.

Centrul satului pare a fi crâșma, pururea cercetată de mulți, tineri și bătrâni, chiar și în zile de lucru. Deaceia mulți oameni afumați, cu cari nu se poate înțelege omul treaz. Biserica, chemată a contrabalansa influența dezastruoasă a crâșmei, e de-o parte, pe înălțime. Zidirea bisericii e de piatră, dar neingrădită. Are un foisor cu stâlpi și arcuiri, dar întreg foisorul amenință să se desfacă de trupul bisericii și să se ruineze. Nu știu cum e cercetată crâșma, dar nu mi se pare să aibă o înfrăiere deosebită asupra populației. Preotul e bătrân și veched, cu puțină pregătire. Parecă n'ar fi în sat. Toți vorbesc cu sfatogenie copilărească, și cu îndrăzneala cerșetărilor de crâșmă, numai Sfinția sa tace, retras, la o parte. Cărțile vechi, din biserică, și însemnările din ele dovedesc, că înainte cu o sută și mai bine de ani, înaintașii celor de acum erau vrednici, evlavioși și râvnitori de bine. Dădeau câte 12 zloți buni și o oale pentru o carte ceace pe atunci era o avere. Cei de acum par a nu da de-

cât pe pâlincă. Toată nădejdea de mai bine se scutește în școală, care e slujită de doi învățători harnici, veniți din vechiul regat, un oltean și un moldovean. Tinerii dascăli, dacă n'ar descuraja, ar putea să dea o altă generație, cu care un preot harnic ar putea să dea altă îndrumare tuturor și comunei întregi, vrednice de o soartă mai bună în România noastră.

Alt sat nenorocit e Someșul-cald, care nu are cu ce să încălzească. Deși așezat între păduri, din sus de imbinarea celor două brațe ale Someșului nostru, nu are păduri proprii. Proprietarul de pădure e orașul Cluj, cu o Dumbrașă de 200 jughere. Orașul ar trebui să primească pădure în alte părți, pe lângă o linie ferată, și Dumbrașă să se atribuie satului. Ar fi o cale de mântuire pentru acești săteni, cu totulul părăsiți. Preotul, care l'au avut, a trecut în satul vecin, la care e mai ușor de comunicat. La ei comunicația e aproape imposibilă, fiind podul peste Someș, peste care se intră în sat, stricat încă din Decembrie anul trecut și nereparat.

Biserica n'au, că biserica de lemn, frumos zugrăvită, a rămas neacoperită dinaintea războiului, și se putrezește acolo, în vârful de deal, din marginea satului, în voia tuturor ploilor. Se cutreșteie bărna peste bărna, iconă peste iconă, par'că ar fi în pustiu unei păduri, iar nu în marginea unui sat de creștini ortodoci. Alături de biserică, pe un platou frumos, verde, e o casă veche de lemn. Casă mare, cu trei camere, acoperită cu paie afumate, pe care cresc mușchi deși, formând un veșmânt impermeabil. Lemnele bine clădite, încheiate cu cuie măiestrite de lemn, e o piesă de muzeu tip, al vechii case țărănești. Aici locuiau în vechime preoții. Acum e părăsită. Dacă ar fi fost acoperită cu șindilă ar fi ajuns și ea pradă putrezei cutropitoare. Paiele afumate o scutesc astfel pentru multă, multă vreme, dar fără folos.

Bieții creștini, oameni buni și blânzi, dar foarte săraci, stau neajutorați. Preotul, când vine, rar, le slujește sfânta slujbă în școală și apoi iar se duce și ei rămân, în paza Domnului...

Și autoritățile administrative au îndatorirea să se preocupe mai mult de îndreptarea condițiilor de trai a comunei, dar mai ales Episcopia ortodoxă dela Cluj, ar trebui să cerceteze acest sat curat ortodox și să-l ajute, chiar și cu riscul de a nu se mai ocupa de satele uniților, prin cari n'am văzut niciodată stări așa de deplorabile.

Nepăsarea, cu care sunt tratate unele sate este un slab coperis, prin care trece vântul și străbate ploaia și se putrezește chiar și bărnela de temelie, și sfintele icona zugrăvite pe lemn... Și e păcat.

R. Ardeleanu

DIN GRADINA

Nici un glas și nici o pană, nu ar fi în stare să redea în vorbă sau în scris, acel farmec dumnezeesc ce exalță natura întreagă în această dulce zi de primăvară.

Mai întâi un murmur nesfârșit de viață, o muzică neînțeleasă ce tot mai în tăină se aude, nu pricepi de unde vine, unde se ascunde; e o chemare, un cîrpit desmerdător pe care abia îl prinzi, și ai dori să nu-l pierzi, să-ți mângâie auzul mereu, așa în caldă lumina de soare, privind necontenit, și rămânând ținut cu ochii în zările albastre.

Câtă frumusețe, cu câtă splendoare a împodobit Dumnezeu acest oraș obidit, acest cuib de sacrificiu — Iași — din care n'am înaintea mea decât un singur colț, un colțisor de răi!

Dealurile care îl încing ca un brâu vechi dar solid și scump prin amintiri, strălucesc în podoaba lor neasămuit de gingașă, de un verde ce fel de fel de nuanțe, făcând să se desfașoare tot mai mult sub lumina soarelui, acea mătăse diafană, care răsare și să colorează ca în poezii, numai la atingerea nevăzutei mâni ale naturii.

Mănăstirile, Cetățuia și Galata sunt cele mai frumoase pietre nestimate ale acestui brâu, sunt străjerii care dacă atâtă vreme au fost lăsați în părăsire, azi strălucesc prin îngrijirea unui suflet, care știindu-le însemnătatea lor istorică, le-au pregătit și pe ele pentru o viață nouă. Cât o de frumos dealul acoperit cu tânăra lui plantație, și cât de fermecătoare e cărărușă, ce șerpuieste înăuntru din poarta Cetăției până în șoseaua cea mare a Socoliei.

Închizând binisor ochii, ți se pare că vezi cum va străluci și predomina de pe culmi, mărgăritarul prins în fire de agramă, chipul celui mai iubit fiu al țării Vlaicu, care a sburat pentru prima oară în Iași deasupra Cetăției.

Oh, și cât de aurită pare cărarea ce duce spre Galata. Dintre vîile ce o împrejmuiesc, această mânăstire răsare mândră ca într-o haină de sârbătoare. Cât de scilpitor strălucesc turnurile și acoperimintele acestor două sfinte locașuri sub ploaia abundență a razelor din

amiază! E un cer atât de senin, atât de albastru, nici un noraș nu vine să păteze această jănză aurie care acoperă ca o năframă nesfârșită, toată această frumusețe a naturii.

În vale se zărește sute de căsuțe care de care mai albe și mai curate, ce se perd ca în vis printre frumusețea pomilor înfloriți. Prin văduh e o adevărată minsoare, fluturii se întrec în sbor cu petalele albe, care la cea mai mică adiere se desprind din corolă și într'un vârtej armonios se alungă și se sărută cu musulițele strălucitoare care taie aerul cu zumzetul și aripioarele lor diafane.

Se desprinde ca dintr-o bucată de smarald mănăstirea „Frumoașă”, care strălucește la poalele dealurilor. Cele patru turnuri ale ei în bătaia soarelui par niște bucați de argint, care desfid prin vechimea și măreția lor, turnul săracăscu al bisericii „Zua Crucii” ce stă mai la o parte timidă, dar mulțumită în tihna săraciei ei.

Îți fug ochii și se opresc pe biserică Lipovenească, pe numeroasele ei turnuri și turnulețe ascuțite, pe înaltele cruci aurii; biserică frumoasă, cu verdele ei caracteristic ce se desenează de minune pe albastrul liniilor al cerului.

Apoi, toate acele palate și vile colorate în tonuri dulci și moi, cari îți răsar tot mai deslușit ochilor dintre crengile pomilor înfloriți, din rozul șters al merilor și al pierșicilor și din vălul alb ce acoperă ca o floare de lămâie, toată gingășia vișinelor și a creșilor mândri de suava lor podoabă.

Pe nesimțite, te prinde, te ține încântat tot acest farmec al primăverii, care văzând cu ochii îți desfașoară noul și splendid tablou, îmbindînd tot la viață, la eretare, la clipe de o fericire necunoscută.

În aceste momente de redesteptare, de supremă evlavie, armonia sufletelor se unește cu aceea a naturii în primăvară, a clopotelor care vestesc a doua înviere, și împreună cântă cel mai frumos, cel mai sublim adevăr „Iubirea”

Maria Dr. Gavrilăscu

Știrile Săptămânii

Toți cititorii noștri au datoria să răspundă această foare cât mai mult. Numai așa se va putea consolida presa românească cinstită și vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimele politice. Faptele trebuie să se afirme și pentru aceasta se cere ca tot mai mulți spirijitori să se aboneze la „Cultura Poporului”. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, și cetățenii conștienți trebuie să înțeleagă aceasta.

ÎN ziua de 14 Iunie, Academia Română din București a sărbătorit aniversarea de 60 ani a M. S. Regelui, în fața unui public imens. Au vorbit d-nii Bianu, Iorga, Marinescu, aducând elogii Suveranului.

M. Sa a răspuns printr'un strălucit discurs, arătând meritele Academiei și munca depusă de ea pentru cultura poporului român.

A recăminat meritele Regelui Carol, întemeietorul României moderne, care todeauna a sprijinit Academia. M. S. Regele a promis să sprijinească și El Academia, îndemnând guvernul să găsească mijloacele de ajutorare.

A încheiat, făgăduind un milion lei pentru biblioteca și publicațiile Academiei din fondul fundației culturale Ferdinand.

Discursul Suveranului a fost îndelung aplaudat.

A. S. R. Principeasa Elena a luat inițiativa înființării unei școli pentru infirmiere. La această școală se vor primi eleve cu cel puțin patru clase secundare.

D-L PROF. Babeș a fost ales membru de onoare la Academia din Torino, una din cele mai importante Academii din Europa.

D-NII abonați, cari sunt în urmă cu plata abonamentului sunt rugați să ne achite abonamentele. Într-un acest scop anexăm în fiecare exemplar câte un mandat.

LA București a înțecat din viață profesorul de teologie Dragomir Demetrescu, unul dintre cei mai învățați profesori ai bisericii ortodoxe. Într-o mormântare lui s'a făcut la biserică Șerban Vodă, slujind P. C. A. Atanasie Mironescu, starețul mănăstirii Căldărușeni, însoțit de un sobor de preoți. S'au rostit mai multe cuvântări, arătându-se vrednicia marelui bărbat.

ÎN primele zile ale lunii Iulie va avea loc la Tighina o sedință a comisiunii mixte ruso-române. Între altele se va discuta:

Situația refugiaților ruși aflați în Basarabia și modalitatea repatrierii unora dintre ei.

Chestiunea conflictelor de graniță ivite în ultimul timp.

COMISIUNEA pentru distribuirea premiilor naționale de proză și poezie, întrunită în zilele trecute la ministerul cultelor și artelor sub presidenția d-lui ministru Goldis, având ca membri pe d-nii: Bogdan-Duică, M. Sadoveanu, I. Brătescu-Voinești, M. Codreanu, Rebreanu și d. Șt. Ciobanu ca reprezentant al Academiei, a hotărât ca premiul național de proză, pe anul acesta să fie dat d-lui I. Gorun, iar premiul național de poezie d-lui G. Topârceanu. Premiile sunt în valoare de 100 000 lei fiecare.

SE știe că în România avem o singură teologie mai înaltă ortodoxă, la Universitatea din București. I. P. Sa Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei, a cerut ministerului de culte să se deschidă o teologie și la Universitatea din Iași. Se crede, că cererea înaltului arhieru va fi împlinită.

BRODERIA ALBISY

Clinică de păpuși

Articole de toalete, mărunțișuri și depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

MINISTERUL Instrucției a aprobat ca în vara anului curent să se țină următoarele cursuri:

Pentru învățătorii stagiați, absolvenți de gimnazii, cu doi ani de suplînire la Iași, Galați, Băzau, Pitești, Craiova, Zălau, Oradea și Satu-Mare. Pentru învățătorii stagiați cari au patru ani de funcțiune efectivă, la Botoșani, Piatra-Neamț, Bărlad, Constanța, Alexandria, T-Severin, Tg.-Mureș, Sighet. Pentru învățătorii cari funcționează la secțiile de altă limbă, la C-Lung, Cluj, Târgoviște, R.-Sărat, R.-Vâlcea, Fălcioci, Timișoara și Sibiu. Cursurile vor începe la 10 Iulie și vor dura până la 31 August.

Candidații vor avea locuință și întreținere în școlile normale. Alocația de întreținere zilnică va fi de 25 lei din partea ministerului, iar pentru rest rămâne ca să contribuie cursii.

S'A înființat o cameră de comerț cu sediul în orașul Râmnicul-Sărat.

VIATA DIN ARDEAL

Din Budurleni (Mureș)

A doua zi de Rusali, cercul cultural Archid a ținut a doua sedință în comuna noastră.

S'a dat o reprezentație teatrală urmată de dant, de către inv. Nic. Duican cu țărani acestei comune.

S'a jucat comedia „Pețitorii”; dialogul „Căntecl cocoșului” de S. Rusu și a. Corul a cântat.

S. Rusu-Câmp.

Din Văraș (Arad)

Într'un cătun cu 58 case în comuna noastră 2 indivizi dintre care unul cărpaci de cismar, au deschis 2 cărciumi, și fără brevet au vândut băuturi spirtoase, pe motiv că au înaintat petiții prin care au cerut astfel de brevete. Șeful postului de jandarmi din localitate a dresat acte pt. contravenție și totodată le-a pus acestor indivizi în vedere să nu mai vândă băuturi spirtoase. Unul din aceștia când a sosit în localitate pretorul plăsei Pecica, i-a spus că este oprit de șeful postului ca să vândă băuturi spirtoase. Pretorul anume Ludovik Fazekas a chemat la primărie pe șeful postului și cu gura mare a strigat către el că nu are treabă să se amestece acolo și că acei indivizi pot să ție cărciumile fără brevet până când le vine răspuns la petițiile ce le-au înaintat. Se vede că d-l pretor Ludovik Fazekas, în loc să caute a reduce numărul cărciumilor după cum caută și legea, dănsul din contră și în contra legii caută să le mărească, dar cu astfel de apucături nu putem progresa.

S. N.

Din Rudăria. (Banat.)

De ziua Eroilor, ca și în alți ani, creștinii au cântat să fie cu mic cu mare la biserică. Serviciul divin a fost făcut de cei doi preoți. Răspunsurile leturgice au fost date de corul soc. „Cultura” din sat și pentru care aducem cele mai mari laude dirijorului Ion Dancea. În fața bisericii s'a făcut rugăciunea pentru eroi, iar la sfârșit preotul Ion Goanță a ținut o cuvântare în cinstia eroilor, M. S. Regelui și M. S. Reginei. Seara a urmat serbarea. Preotul I. Goanță, președintele societății, a vorbit despre „Rolul societății culturale”. Corul societății a cântat frumos. S'au jucat piesele „Doamna mea” și „Năpasta”. În roluri au fost bine d-nii S. Disegă, V. Nemis, Alex. Gavrilăscu și Iacob Dragota.

Gavrilă Popănzălești.

Veniți toți cu obolul vostru!

O acțiune 200 de lei, plus 20 lei cheltuieli de fondare. Până acum s'a subscris suma de 148 440 lei. Banii pe acțiuni înaintați-i la Banca „Albina” din Cluj.

În același timp faceți-ne și nouă cunoscut câte acțiuni ați subscris și ce bani ați vărsat la Bancă.

Specificați când trimiteți banii la Bancă, bani pentru Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului”.

Suma până la 2 acțiuni se depune integral la Bancă. Dela 2 acțiuni în sus înțaiul vărsământ la Bancă e de 30% din suma acțiunilor subscrise.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coasor de dame și maniere

Spălă, ondulează și văpșește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Etan și Bubi. Cluj, Piața Unirii 29 (în curte).

(No. 71 perm.)

„FONCIERA”

Societate Anonimă de Asigurări Generale Cluj.

Primește în condițiuni avantajoase și cu prime moderate asigurări contra: incendiului, grindinei, furt prin spargere, daunelor de transport, precum și contra daunelor cauzate prin spargerea sticlei de oglindă;

mai departe: asigurări de viață după cele mai variate modalități, asigurări contra accidentelor corporale, deasemenea asigurări contra accidentelor de călătorie, precum și asigurări contra daunelor de răspundere civilă.

Reprezentanțe în toate orașele și comunele.

Centrala: Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 38 (Edificiul Băncii Agrare)

Întreprinderea de Instalațiuni Electrice a orașului Cluj

Atașată Uzinelor Electrice

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

E X E C U T Ă :

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice rebobinați și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou

Depozit de lămpi electrice, material de instalațiuni, piese de schimb, etc. etc.

Planuri, proiecte, oferte și devize. Efectuate de specialiști la cerere

TELEFON 105.

Nr. 28-12-1

RADIO

ALEXIS VASS

ING. DIPL.

Aparate de recepție și emisie etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali. Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desene de construcție.

Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

VIATA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Congresul eparhial din Bălți

Ziua întâia.

Sesiunea de vară a adunării eparhiale a Eparhiei Hotinului s'a deschis la 19 Mai în palatul consistoriului din localitate.

După scurta cuvântare a P. S. Episcop Visarion Puiu, adunarea a procedat la alegerea biroului președinției, compus din d-nii Candiani și Cantemir din partea mirenilor și părintele I. Vidrașcu din partea clerului. După apelul nominal al celor prezenți s'a intrat la ordinea de zi, conform programului.

S'a procedat la formarea comisiunilor cari vor studia diferite chestiuni. Aceste comisiuni s'au ales astfel: a) Comisiunea administrativă-bisericească, președii: Crocos, Iavorschi, Gh. Dimitriu, Eys. Popovici, A. Mitiuci și A. Donos. b) Secția culturală, președii: Danilov, Scvoznikov, Pelevaniuc și Calistru. c) Secția misionară, președii: Grimaltschi și Vidrașcu. d) Secția: Soltz, Cantemir și Tomescu.

S'au repartizat rapoartele generale ale Consiliului Eparhial și actele înscrise spre rezolvirea adunării, încredințându-se comisiunilor respective spre studiere și referire. A urmat apoi discuția chestiunilor generale.

1. Pentru validarea alegerii comisiunilor 4 Bălți s'a constituit comisiunea compusă din părintele Grimaltschi și d-nii: Pelevaniuc și Calistru, cari vor depune raportul la doua zi.

2. S'a procedat la votarea regulamentului adunării Eparhiale al Episcopiei Hotinului. A urmat votarea articolelor din proiectul de regulament, cetându-se și votându-se fie care articol în parte astfel cum a fost redactat cu mici modificări notate în textul proiectului. La articolul 14 d-l Eftimie Popovici, fost senator a făcut opinie separată, arătând că după părerea sa nu ar fi în concordanță cu spiritul legii prevederea din regulament ca deputații cari nu s'au prezentat la 2 ședințe consecutive se socotesc ca și cum ar fi deus mandatu. Adunarea a primit articolul astfel cum a fost modificat.

S'a suprimat articolul 30 din proiect, modificându-se numerotarea pentru celelalte.

Rezultatul fiind pus la vot, în total se aprobă.

S'a suspendat ședința pentru 10 minute.

La reluarea ședinței s'a dat cuvântul comisiunii de validare, astfel că s'au declarat aleși: d-nii I. Ionescu și A. Costin.

Mal departe P. S. S. Episcopul Visarion a arătat situația, creată în urma unificării administrative. Asupra acestei chestiuni a luat cuvântul d-l Crupenschi, președii Melhisedec și Madan, rămânând a se studia de comisiia bisericească. În urma lămuririlor ce s'au dat de către Ep. Visarion s'a aprobat înființarea unui al doilea cerc clerical în parohia Chizdita, jud. Soroca, Slobozia-Siraut, jud. Hotin și Sănger, jud. Bălți.

Preotul Madan a citit apoi regulamentul provizoriu pentru numirile în cler. S'a hotărât a se avea în vedere următoarele norme în cazul când poporul cere să se facă numirea e necesar să se asigure existența materială parohului de către poporen, sau de către stat.

D-l Crupenschi, fost prefect de Soroca, luând cuvântul, a comunicat că de o bucată de vreme se simte o imixtiune a politicii în biserică. Sunt unele partide politice cari reazămă programul politic pe chestiuni religioase asociind involuntar și clerul. Crede că această situație e dăunătoare bisericii. S'a luat obiceiul de a sfîși steagurile și emblemele ceace e contra legii, care prevede sancțiuni severe contra acestei acțiuni. Asupra acțiunii politice luate în Basarabia de a se schimba sărbătorile religioase pe stilul vechi arată situația grea în care este pusă preoția din cauza acestei acțiuni. Aceasta cu atât mai mult cu cât astfel de măsuri au fost luate cu scopuri politice numai în Basarabia.

P. S. S. Episcopul Visarion a arătat că nu aprobă nici o imixtiune cercurilor bisericești. În cazurile ce le scoate în evidență d-l Crupenschi în prima parte a cuvântării le-a deferit justiției civile. În ceea ce privește tulburările aduse de amestecul politicii în chestiunea schimbării calendarului după stilul vechi. S'a a cerut în Sinod să nu se mai ievască asemenea imixțiuni. În vremurile actuale tulburare nu se poate lua măsuri decât așteptându-se rezolvarea lor de forurile competente ale Sf. Sinod și Parlamentului țării. La concluziunile de mai sus se asociază întreaga adunare.

Ziua doua (ședința de dimineață)

Ședința s'a deschis la ora 9 dimineața sub președinția Episcopului Visarion al Hotinului, și s'au început discuțiile în continuare ale lucrărilor din sesiunea de primăvară.

S'a citit procesul verbal al ședinței precedente, care s'a primit întrându-se în ordinea de zi s'a dat cuvântul părintelui V. Dimitriu, raportorul comisiunii misionare. S'a arătat că

pricina sporirii sectelor se datorește întâi tulburărilor lăse în spiritul poporului de revoluția rusească care a făcut mult rău religiei creștine îndobște. S'a arătat folosul cursurilor misionare și a trecut la măsurile de luptă contra sectanților care ar fi următoarele: Rostirea de predici populare, dându-se lămuriri credincioșilor asupra învățăturilor creștine. Organizarea de cursuri misionare la mănăstirea Dobrușa. Imbunătățirea stărei materiale a clerului ca preoția să nu mai ceară taxe mari. Distribuția broșurei misionarului Scvoznikov despre calauza creștinilor ortodocși. Dese adunări ale clerului, cercurilor protoierești culturale unde să se discute modul activității ce trebuie desfășurată împotriva sectanților. În acea luptă să se asocieze și învățătorii precum și fruntașii din enorie.

Părintele Barus a adăugat că sunt unii credincioși cari arată toată tragedia de inimă în îndeplinirea datoriilor misionare și că aceștia merită încurajare deoarece depun multă muncă.

Părintele V. Dimitriu a spus că bugetul prevede asemenea încurajări bănești.

Părintele Gh. Neaga, a arătat că la adunarea cercului sau s'au luat măsuri de distribuire a broșurilor de propagandă religioasă și crede că ar fi necesar să se generalizeze acest lucru răspândindu-se cât mai multe cărți de acest fel, având în vedere marea răsune ce ele au în întărirea credinței în întreaga eparhie.

Părintele Aftinogen Postolache, raportorul comisiunii culturale a citit un regulament asupra chipului cum secția culturală a eparhiei urmează a-și îndeplini activitatea. În acest regulament se prevede supravegherea predării religiei atât în școlile bisericești cât și în cele civile. A recomandat cărțile ce se vor preda în școli, precum și cele ce se vor redacta pentru activitatea religioasă. Iughebează găsitori culturale, supraveghează activitatea teatrelor populare pentru ca ele să fie în conformitate cu morala creștină. Comisiunea a mai propus ca o lege să fixeze drepturile preoților de a preda religia în școli. S'a formeze cât mai numeroase burse la seminarul din Edineț, jud. Hotin și școala de cântăreți din mănăstirea Dobrușa, în sprijinul elevilor din eparhie. S'a organizat excursii în celelalte provincii românești. Părintele Postolache a mai citit darea de seamă a activității secției culturale savârșite în 1925 din care se văd și cărțile răspândite în popor.

P. S. S. Episcopul președinte a arătat câmpul vast de lucru ce are secția culturală și exprimă dorința de a începe o activitate intensă pentru anul în curs care să fie arătată printr'un referat. Părintele Gh. Dimitriu, fost membru în comisiia de verificare a băncii clerului din Chișinău a citit raportul privitor la acea bancă, arătând că situația ei nu este așa de rea deoarece anul financiar s'a terminat cu un profit.

P. S. S. Episcopul Visarion se îndoeste de bunul mers al băncii arătat de raportor deoarece are informațiuni nefavorabile asupra mersului ei. Părintele Dimitriu a arătat că situația băncii a fost cercetată de experți comptabili, găsind-o în stare bună.

Părintele Gh. Dimitriu a citit mai departe referatul experților care recomandă băncii cele ce urmează pentru consolidarea ei: Să se tipărească un tablou asupra situației sumelor încasate.

Cu orice prilej, acei cari vă doare înfrângerea presei românești, arătați la prietini, la toți, că în Ardeal sunt:

Două cotidiene românești înghite de 29 cotidiene minoritare.

Sătenii, cărturarii dela sate, ou banii voștri ați zidit școli de milioane, zidiți și un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăție duhul și aspirațiunile noastre curate naționale.

Subscrieți acțiuni la „Cultura Poporului“

Atențiune agricultori!

Se aproprie timpul treeratului!

Păstrați timpul, banii și dispozițiile, procurându-vă o garnitură de treerat de prima calitate, cereți ofertă gratuită asupra

Batozelor de treerat M.A.V.

și Motoarelor de benzină DEUTZ

cari sunt neîntrecute în durabilitate și capabilitate. Aceste se găsesc ou prețuri foarte reduse și pe lângă condițiuni foarte avantajoase de plată în depozitele

Departamentul Mașinilor al Reuniunii agricole s.a. SIBIU, Strada Sării No. 22.

Sucursale: Sighișoara, Mediaș, Tg-Mureș. Cont-curent: Institutul de Credit Fonciar, Sibiu.

sate pentru arenda terenurilor bisericești, să se facă acte de gaj pentru debitorii particulari și să se transforme actuala bancă în societate anonimă pe acțiuni. Asupra stărei rele a băncii se mai expun preoții Holdevici și Popovici.

În concluzie s'a aprobat să se intervină la banca clerului ca să se comunice episcopiei Hotinului situația actuală financiară exactă a băncii și sumelor ce aparțin preoției din eparhia Hotinului.

Să se dea răgaz actualiei direcțiuni care are posibilitatea în situația actuală politică să treacă greutatea prezente, iar dacă banca nu limpezește situația ei, eparhia să ceară socoteliile convenite.

Sedința de după masă

La ora 5 după cetirea procesului verbal al ședinței precedente s'a intrat în ordinea zilei.

Părintele Pastolache, referentul secției culturale, a citit în continuare raportul asupra activității culturale propunând o serie de măsuri pentru succesul mai bun al propagandei.

P. S. S. Episcopul Visarion a propus măsuri pentru intensificarea mai temeinică a mișcării culturale pe viitor.

Părintele Vedrașcu, referentul secției economice, a citit raportul secției verificării gestiunii făcute la această secție.

În discuție generală, d-l Cateli a propus introducerea în buget unia capitol pentru deschiderea de credite pentru cheltuieli ce s'ar ivi în timpul anului la consiliul eparhiei.

D-l Candiani, arătând un izvor de venit pentru bugetul eparhiei amintește chestiunea bonurilor de exproprierea dela casa de depuneri și consemnațiuni din București convenite pentru pământurile bisericești. S'a hotărât ca secția economică a consiliului eparhial să facă formele necesare pentru ridicarea acelor bonuri și a veniturilor de pe arenda pământurilor bisericești pentru care nu s'a făcut nimic până acum, ci acestea din urmă stau fără nici un folos la banca clerului din Chișinău.

A urmat apoi discuția pe articole a referatului comisiei economice, scoțându-se hotărâri respective.

Preotul Eusebie Popovici, referentul comisiei administrativ-bisericești a dat citire raportului prin care arată că lucrările cancelariei consistoriului au fost gătite în perfectă regulă.

S'a propus ca la formarea parohiilor noi să se asigure avantajele ce trebuie să le aibă preșii, precum: locuința, pământ și salariu dela stat. S'a cerut ca în județul Bălți să fie 5 cercuri protolerești. De asemenea s'au cerut severe măsuri disciplinare contra acelor preoți cari se abat dela datoriile lor pastorale.

Pentru mirenii depărtați de credință și potrivnici bisericii ortodoxe s'a cerut excluderea din sânul bisericii. Adunarea a aprobat referatul în total.

De către preotul Madan s'a citit apoi darea de seamă asupra congresului național bisericesc din București.

D-nii Sergie Niță și Ion Pelivan, membrii aleși ai Congresului Eparhial, cari n'au răspuns la nici una din invitațiile făcute spre a lua parte la adunările eparhiale și n'au luat mandatele de membri ai congresului național din București, se socotesc retrași și locurile lor rămân vacante.

P. S. S. Episcopul Visarion a lăchis desbaterile congresului eparhial, mulțumind călduros tuturor membrilor pentru munca depusă.

C. Ursuleac

Dela redacția noastră

RUĞAM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaiei față cu multa materie ce trebuie să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

PERSOANELE cari au subscris până acum acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în același timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

PRIETINII noștri. În toate orașele, târgurile și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietini ne vor trimite aderearea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

Articole de frumusețe necesare oricărui femeii sau bărbat.

Impotriva: Pistruiilor, Rubulitelor etc. de pe obraz, mâinilor etc. folosiți cremă „Le Miracle“ cea mai bună. Albește pielea. Boto. lei 80 — 6 boreane lei 450. Îi completează efectul pudra „Le Miracle“ cutia lei 85. Săpunul lei 60. Pentru opriți îngrășatul la bărbat și femeie întrebunțați aparatul de masaj „Reactor“. Buc. lei 245. Impotriva părului supărător la femeie sau bărbat dela subsoari, de pe brațe, picioare, etc. Întrebunțați praful englezesc „Radium“, care curăță părul de prios, făcând pielea albă. Cutia lei 85 — 3 cutii lei 100. Impotriva dăverii părului, mătrefei, parașilor din cap (păduchi), etc. Întrebunțați săpunul cu petrol medicinal „Cap ar (Le Miracle)“ buc. lei 45. — Trimite 3 buc. contra lei 130. „Reductor“ str. Reg. Ferdinand 85 Cluj. Cereți aceste produse la Farmacia Droguerii, Parfumerii, etc. În București: „Chemosona“ Str. Academiei 2. (Etaj III)

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

ARON LAZAR

CROITOR CIVIL ȘI MILITAR

Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios

Cluj, Strada N. Iorga 2

Coafor de dame

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUSSA Cluj, Str. Memorandului 10.

Mat bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băt de abur, de o a d, duș, etc.

CLUJ, Str. Oălugărețelor (pe Someș).

Mașini de scărmanat lână Darace pentru lână Lupi scărmanători Mașini de tors lână Imbrăcăminte de lăpteni pentru mașini de scărmanat lână Batoze de treerat cu motor Motoare

sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantajoase. A apărut prețurulentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricate de mașini AND. RIEGER

Societate Anonimă SIBIU

100—11—

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale ne prietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu același nume, cu scopul înființării unui Cotidian românesc, și n'afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemenea instituții sunt rugați să contribuie cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsește în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă Lei 145.800

D-l Dem. Dașoveanu-Carpen, Dolj 2 acț. Lei 440

D-l Ștefan Preda, Detroit Mig. America 10 acț. Lei 2200

Total Lei 148.440

PANTALONI TENNIS
COSTUME de PÂNZA
SACOURI de LUSTER
la
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
„TACĂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perim.

Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiile cele mai
favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, Str. Nicolae Iorga No. 2.

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricii de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindeni!
Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

Mașini de scărmanat lână
Darace pentru lână
Lupi scărmanători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de lăpteni pentru
mașini de scărmanat lână
Batoze de treerat cu motor
Motoare
sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantajoase. A apărut prețurulentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă
prăvălie pentru articole de optica.
Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri.
Magazin de Articole spaticești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat

Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, creme pentru obraz și alte preparate cosmetice, perle, pieptene și spongii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques Heurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. 15
„ 6 „ 80

Palării de domni
din postav și paie
curăț, calcă
vopsește,
formează
și reînnoiază
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)